

Kvarter Katten, Vårgårda, Vårgårda kommun
Artskyddsutredning

2024-01-31

melica

Rapporten:

Titel: Kvarter Katten, Vårgårda, Vårgårda kommun. Artskyddsutredning

Datum: 2024-01-31

Foton: Tobias Federsel © Melica där inget annat anges

Omslagsfoto: Fuktängen med blommande kärtistel och strätta och den södra skogen i bakgrunden.

Rapporten bör citeras: Federsel, T. (2024). *Kvarter Katten, Vårgårda, Vårgårda kommun. Artskyddsutredning*. Melica

Uppdraget:

Uppdragsgivare: Vårgårda kommun

Uppdragsgivarens kontaktperson: Stefan Olsson

Utförande organisation:

Melica ekonomisk förening (org.nr: 716444-4734)

Huvudkontor: Fiskhamnsgatan 10, 414 58 Göteborg

Hemsida: www.melica.se

Telefon: 031 - 85 71 00

Projektansvarig: Tobias Federsel

Kvalitetssäkring: Calle Bergil

Innehåll

1. Uppdragsbeskrivning	5
2. Områdesbeskrivning	5
3. Metod	5
3.1. Terminologi	6
4. Påverkan på arter	6
4.1. Grod- och kräldjur	6
Åkergroda	6
Vanlig groda	7
4.2. Fåglar	7
Björktrast (NT)	7
Grönfink (EN)	7
Kråka (NT)	7
Svartvit flugsnappare (NT)	7
Stare (VU)	8
Gulspurv (NT)	8
Göktyta (Ö)	8
Rödvingetrast (NT)	8
Ärtsångare (NT)	8
Entita (NT)	8
Mindre hackspett (NT)	8
Buskskvätta (NT)	9
Hussvala (VU)	9
Grönsångare (NT)	9
Tornseglare (EN)	9
Hornuggla (NT)	9
Spillkråka (NT)	9
4.2. Fladdermöss	9
Dvärgpipistrell	10
Mustaschfladdermus	10
Nordfladdermus (NT)	10
4.3. Kärlväxter	10
4.4. Insekter	10

Alkonblåvinge (EN)	10
Mindre purpurmätare (NT).....	10
Guldsandbi (NT).....	10
Violettkantad guldvinge (NT)	11
5. Påverkan på Natura 2000-området.....	11
6. Slutsats	12
7. Referenser.....	13

1. Uppdragsbeskrivning

Vårgårda kommun undersöker möjligheten att bebygga ett område på fastigheten VÅRGÅRDA HÅGRUNGA 5:9 längs naturreservatet Tånga hed. Området har tidigare besökts av Melica för en naturvärdesinventering november 2017, en groddjursinventering våren 2019, en kärlväxtinventering sommaren 2019, en artskyddsutredning 2021 samt en kompletterande naturbedömning 2023. Artskyddsutredningen 2021 berörde en yta nordväst om det aktuella området. Nu ska istället en möjlig exploatering av den södra delen bedömas, se figur 1 för aktuellt område.

Figur 1. Karta över aktuellt planområde.

2. Områdesbeskrivning

Området består till stor del av gräsmark på en före detta åker. Norra delen är torr och obetydligt näringspåverkad med gles växtlighet och en mindre stig. Mitten och södra delen är fuktig med fläckvis stående vatten och en viss påverkan av tidigare gödsling. Mot väst angränsar ett bostadsområde och mot samtliga andra riktningar angränsar blandskog med hög andel lövträd. Den norra lövskogen ingår i Natura 2000-området och naturreservatet Tånga hed, som fortsätter österut.

3. Metod

Artlistan har tagits fram med hjälp av tidigare inventeringar och sökning via Artdatabankens Fyndkartor (SLU, 2024). Relevanta inventeringar som har genomförts i området är groddjursinventeringen, kärlväxtinventeringen och naturvärdesinventeringen genomförda av Melica (Alfsdotter & Bergil, 2019, 2019, 2018). Det har inte gjorts något nytt uttag av skyddsklassade arter hos Artdatabanken i samband med den här rapporten.

Ur dessa underlag har de arter tagits fram som är skyddade enligt artskyddsförordningen §4 och §4a, uppförda i artskyddsförordningen bilaga 1 (märkt med B, P, N eller n), fridlysta enligt artskyddsförordningen §6 -§9, uppförda i bilaga 2, rödlistade arter och andra arter som av olika anledningar bedöms som känsliga i sin bevarandestatus.

Bedömningen av påverkan på Natura 2000-området har gjorts med underlag av bevarandeplanen, som beskriver de naturvärden som ska skyddas i området (Sjögren, 2005).

3.1. Terminologi

För tydlighet och saklighet använder vi i rapporten en rad fackspecifika termer, som förklaras nedan.

Rödlistade arter

Artdatabanken, som är en för Sveriges lantbruksuniversitet och Naturvårdsverket gemensam enhet, har via olika flora- och faunavårdskommittéer angivit vilka svenska växt- och djurarter som bör klassas som hotade eller missgynnade. Bedömningen sker vart femte år och nu gällande bedömning gjordes 2020. Dessa arter kallas gemensamt för rödlistade arter. Arterna anges i sex kategorier och följer det system som Internationella Naturvårdsunionen (IUCN) presenterat för global rödlistning.

RE	Nationellt utdöd (Regionally Extinct)
CR	Akut hotad (Critically Endangered)
EN	Starkt hotad (Endangered)
VU	Sårbar (Vulnerable)
NT	Nära hotad (Near Threatened)
DD	Kunskapsbrist (Data Deficient)

Skyddsklassning

Skyddsklassningen av arter hos Artdatabanken innebär att fynduppgifter för de mest känsliga arter döljs eller diffuseras för att skydda dem mot olika hot som till exempel insamling eller störande besök.

4. Påverkan på arter

Nedan följer en bedömning av planförslagets påverkan på bevarandestatusen för olika arter och därmed planförslagets förenlighet med artskyddsförordningen.

4.1. Grod- och kräldjur

Alla Sveriges grod- och kräldjur är fridlysta enligt 6§ artskyddsförordningen, vilket innebär att man inte får döda, skada eller fånga individer. Man får heller inte ta bort eller skada ägg, rom, larver eller bon. Förbudet i 6§ innebär att man inte får exploatera lekområden under lek- och yngeluppväxtperioden.

Åkergroda är en av de arter som dessutom omfattas av 4§ artskyddsförordningen, vilket innebär att det är förbjudet att störa djur och skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser.

Förbudet i 4§ gäller alla levnadsstadier och innebär förbud mot att exploatera lek- och övervintringsplatser oavsett om djuren för tillfället är där eller inte. Detta gäller såvida man inte genom s.k. skyddsåtgärder kan säkerställa en lika stor fortsatt reproduktion och vinteröverlevnad.

Åkergroda

Åkergroda har hittats i området vid groddjursinventeringen 2019 både som en vuxen individ och ett potentiellt fynd i form av en romsamling. Fynden skedde i diket vid den södra gränsen av inventeringsområdet. Det kan antas att vattensamlingar i hela diket används för reproduktion, medan ängen och skogen används för födosökning och övervintring. Planförslaget innehåller en planerad flytt av stora delar av diket. För att minimera påverkan på åkergrodans lek- och yngeluppväxt under mars till

juni, bör flytten av diket sker utanför den perioden. För att kompensera för den negativa effekt som förändringen av lekvattnet ändå kan innebära, skapas dessutom en ny groddamm sydöst om planområdet. Det är också viktigt att byggnaderna placeras på ett sätt som inte påverka vattentillförseln till det nya diket negativt. Diket bör också i framtiden vara vattenförande minst mars till juni. Den planerade byggnationen på ängen påverkar också födosökningsområdet. Den negativa påverkan är som störst under byggskedet. En kompensation kan ske genom att i god tid innan lägga ut flera faunadepåer bestående av döda lövträd i skogen söder om planområdet. Faunadepåerna ska öka förekomsten av småkryp och därmed mängden mat för åkergrödan. I driftskedet ska grönområdena runt husen skötas som äng och därmed kan antas att insektsrikedomen blir hög jämfört med den igenväxande högrötsängen som förekommer där i nuläget, även om ytan minskar i och med placeringen av husen. Övervintringsområdet i skogen ska inte påverkas i någon nämnvärd utsträckning i och med att bara en smal remsa med träd ska tas bort när diket flyttas längre söderut. Faunadepåerna som placeras ut i skogen förbättrar dock även övervintringsmöjligheterna för åkergrödan.

Med de förslagna åtgärderna bedöms påverkan på åkergrödans population vara obetydligt.

Vanlig groda

Vanlig groda har hittats i området vid groddjursinventeringen 2019 med både flera vuxna individer och romsamlingar. De åtgärder som föreslås ovan bedöms ge motsvarande skydd även för vanlig groda.

4.2. Fåglar

Alla fåglar är fridlysta enligt 4§ artskyddsförordningen och ska ha en fortsatt gynnsam bevarandestatus. Vissa arter kräver även noggrannare skydd enligt bilaga 1 artskyddsförordningen för att bevarandestatusen inte ska försämrast. I och med att bevarandestatus inte får försämrast har framförallt redan rödlistade fåglar lyfts fram. Ingen fågelinventering har genomförts i området, men i och med närheten till naturreservatet har det rapporterats mycket på Artportalen. Följande fågelarter har noterats i närområdet, där planförslaget bedöms kunna ha en negativ påverkan på arternas bevarandestatus:

Björktrast (NT)

Björktrast är rapporterad i närområdet på Artportalen och kan tänkas nyttja inventeringsområdets lövbryn. Arten är trots rödlistning vanlig och planförslagets påverkan på populationen kan anses vara försumbar.

Grönfink (EN)

Grönfink är rapporterat på Artportalen i närområdet. Arten minskar kraftigt på grund av sjukdom och inte på grund av habitatförlust. Planförslagets påverkan på populationen kan anses vara försumbar.

Kråka (NT)

Kråka är rapporterat på Artportalen i närområdet. Arten är trots rödlistning vanlig. Planförslagets påverkan på populationen kan anses vara försumbar.

Svartvit flugsnappare (NT)

Svartvit flugsnappare är rapporterat på Artportalen i närområdet. Arten häckar i löv- och blandskog samt i trädgårdar och parker. Arten har tidigare bedömts som livskraftig men en populationsminskning av okända skäl de senaste 10 åren gör att den nu klassats som nära hotad (NT). Det faktum att flera andra allmänna tropikflyttande tättingar också minskat, indikerar att någon faktor längs flyttvägarna har haft betydelse. Dock bör beaktas att den svartvita flugsnapparen häckar i trädhåll och ofta svarar positivt på uppsättning av holkar. En brist på trädhåll kan alltså vara en delförklaring till nedgången.

Konsekvensen av planförslaget är att några träd ska tas ner i kanten av området mot syd och mot öst. Ingen undersökning har gjorts om något av dessa träd är ett hålträd, men svartvit flugsnappare kan i så fall kompenseras enkelt genom uppsättning av holkar.

Stare (VU)

Stare är rapporterad på Artportalen i närområdet. Arten har minskat i landet med 48% de senaste 15 åren. Staren är beroende av gräsmarker med kort vegetation i närheten av sitt bohål. Natura 2000-området Tånga hed är perfekt för födosökning medan planområdet i dagsläget inte är lämpligt på grund av hög vegetation och brist på skötsel. Efter exploateringen bedöms planområdet med trädgårdarnas gräsmattor, holkuppsättning och ängsskötsel av grönyttorna mer lämpligt för födosök än idag och exploateringen bedöms därmed ge en positiv effekt på populationen. En negativ effekt av exploateringen skulle dock kunna ske om hålträd tas ner. Starar svarar dock bra på holkuppsättning och skulle kunna kompenseras med det i så fall.

Gulspär (NT)

Gulspär är rapporterad på Artportalen i närområdet. Arten har tidigare bedömts som sårbar men minskningstakten har reducerats till att bara vara 28% under de senaste 10 åren och därmed är arten bara klassad som nära hotad idag. Födan består av stärkelserika frön som spannmål eller fröer av gräs, brännässla eller skräppor för de vuxna fåglarna och insekter för ungarna. Boet placeras på marken eller lågt i en buske. Exploateringen innebär en något mindre tillgång till olika frön när ytan minskar och området sköts som äng istället. Insektstillgången bedöms dock fortsatt vara hög i och med den tilltänkta ängsskötseln och lämpliga boplatser bör inte heller påverkas annat än under byggfasen. Sammanlagt är påverkan på arten liten.

Göktyta (Ö)

Göktyta är rapporterad på Artportalen i närområdet. Arten är relativt ovanlig och har tidigare varit rödlistad både som sårbar och nära hotad, men är idag inte längre rödlistad. Natura 2000-området Tånga hed ger bra förutsättningar för göktytan med stora, kortbetade ytor där många myror trivs som kan bli mat åt göktytan. Planområdet är inte lika lämpligt för arten förutom i den norra delen där den glesa växtligheten också ger bra förutsättningar för olika myrsamhällen. Planförslaget avser dock att bibehålla denna miljö i norr. Bobygge sker i trädhåll och arten skulle kunna påverkas negativt i fall hålträd tas ner men detta kan kompenseras genom holkar.

Rödvingetrast (NT)

Rödvingetrast är rapporterad på Artportalen i närområdet. Arten är trots rödlistning vanlig och planförslagets påverkan på populationen kan anses vara försumbar.

Ärtsångare (NT)

Ärtsångare är rapporterad på Artportalen i närområdet. Arten är trots rödlistning vanlig och planförslagets påverkan på populationen kan anses vara försumbar.

Entita (NT)

Entita är rapporterad på Artportalen i närområdet. Arten håller fasta, ganska små födorevir i fuktig löv- och blandskog med inslag av död ved och trädhåll. Även uppvuxna villaträdgårdar hör dock till miljöer som entitan kan utnyttja. Planen skulle kunna vara negativ för entitan om dess revir i väsentlig del rör delar av planområdet som ska exploateras. Entitan kan möjligen i viss mån kompenseras genom uppsättning av holkar i lämplig miljö. Entitans revir inventeras lämpligen i februari – mars.

Mindre hackspett (NT)

Mindre hackspett är rapporterad på Artportalen i närområdet. Arten är beroende av stora områden med lövskogar med döda träd för både födosökning och boträd. I planförslaget avses det att ta ner några träd i östra och södra delen av området. Minskningen av antalet träd i planområdet är obetydligt jämfört med hur stora områden mindre hackspett lever i. Det finns dock en risk för en kumulativ effekt om flera projekt argumenterar på samma sätt inom ett födosöksrevir av mindre hackspett.

Buskskvätta (NT)

Buskskvätta är rapporterad på Artportalen i närområdet. Arten har minskat med 15% de senaste 10 åren och 34–50% de senaste 30 åren. Buskskvättan gynnas av ett småskaligt landskap med öppna diken, varierande gräshöjd och senare slåtter. Häckningen sker i tät vegetation, ofta i någon grästuva. Det är viktigt med låga utkiksplatser för sång och födosökning. För ungfåglarna sker födosökningen i glesare gräs. Exploateringsområdets fuktigare delar kan i sig utgöra födosöksmiljö för buskskvätta, men avståndet till andra liknande delar bedöms göra det osannolikt att buskskvättan inkluderar det i sitt födorevir. Dock gör den samlade bedömningen av att ängen är under igenväxning med relativt tät vegetation och närheten till bostadsområdet det mindre sannolikt att ytan används idag utan att häckningen sker istället i de delarna av Natura 2000-området som har sen skötsel.

Hussvala (VU)

Hussvala är rapporterad på Artportalen i närområdet. Arten har minskat med 41% under de senaste 12 åren. Exploateringsområdet hyser inga lämpliga boplatser för arten i dagsläget. Området används dock antagligen för att födosöka efter insekter som förökar sig på ängen, i vattnet eller i träden. Arten födosöker gärna nära människan och den fortsatta skötseln av framförallt fuktängsdelarna bör även fortsättningsvis göra området lämpligt för födosökning åt hussvalan.

Grönsångare (NT)

Grönsångare är rapporterad på Artportalen i närområdet. Arten har minskat med 17% de senaste 10 åren. Arten häckar framförallt i högstammig lövskog utan särskilt mycket undervegetation. Exploateringsområdet berör inte något sådant område och även om arten rör sig i området bedöms exploateringen inte ge någon särskild påverkan på arten.

Tornseglare (EN)

Tornseglare är rapporterad på Artportalen i närområdet. Arten är rödlistad som starkt hotad och har minskat med 54% de senaste 24 åren. Idag finns sannolikt ingen lämplig boplatser i planområdet för tornseglare. Om lämpliga hålträd avverkas bör det kompenseras med boplatser integrerade i de tilltänkta byggnaderna. Födosökningen sker antagligen idag i lufttrummet ovanför ängen. Med den planerade ängsskötseln ska det ske en fortsatt insektsproduktion som kan vara födounderlag för tornseglare.

Hornuggla (NT)

Hornuggla häckar i täta dungar i eller intill öppna kulturlandskap. Arten är rapporterad på Artportalen i närområdet. Arten har minskat med 25% de senaste 18 åren. Det finns verifierade fynd på Artportalen av ungfåglar på Tånga hed, vilket betyder att exploateringsområdet antagligen ingår i ett existerande födorevir och används för födosök idag. Även om störningen blir högre under exploateringsfasen skulle hornugglan kunna använda området även i fortsättning som en del av sitt födosöksområde. Häckningen sker i gamla bon av kråkfåglar. Kråkfåglar är inte heller särskilt störningskänsliga, vilket innebär att tillgången till lämpliga boplatser inte heller påverkas särskilt mycket av planförslaget.

Spillkråka (NT)

Spillkråka är rapporterad på Artportalen i närområdet. Arten har minskat med 19% de senaste 15 åren. Spillkråkan lever i äldre skog. Planförslaget skulle kunna ha en liten påverkan i fall det förekommer grövre träd och dessa behöver tas ner i den södra och östra delen av planområdet. Om detta kan undvikas är planförslagets påverkan på populationen försumbart.

4.2. Fladdermöss

Alla fladdermöss är fridlysta enligt 4§ och 5§ artskyddsförordningen. Ingen riktad inventering för fladdermöss har gjorts i området. Inte heller naturvärdesinventeringen nämner några speciella värden för fladdermöss. Naturvärdesinventeringen inkluderade dock inte skogen runt ängen och det bör undersökas om det finns lämpliga boträd där. 800m ifrån planområdet har en kyrka inventerats med nedanstående

fynd av fladdermöss (SLU, 2024). Även om det är ett relativt stort avstånd till kyrkan som skulle kunna vara deras boplatser så kan ängen ha en viss betydelse för att leta efter insekter som föda där.

Dvärgpipistrell

Dvärgpipistrell är relativt okänslig för ljusföroreningar och bör kunna använda trädgårdarna och resten av ängen för födosökning efter byggfasen. Dammen som ska skapas för groddjuren tillför också fler insekter och därmed möjligheter att söka föda för fladdermöss.

Mustaschfladdermus

Mustaschfladdermus tillhör till de mer ljuskänsliga fladdermusarterna. Den föredrar dock att jaga i sumpskogar och inte lika mycket på öppna ytor. Med det är skogen söder om exploateringsområdet intressant för den.

Nordfladdermus (NT)

Nordfladdermus är relativt okänslig för ljusföroreningar. Arten har minskat med 27,5% de senaste 21 åren, men kan jaga nära trädgårdar. Därmed bör påverkan på arten vara minimal eller positiv efter byggfasen.

4.3. Kärlväxter

En kärlväxtinventering genomfördes sommaren 2019. Inga skyddade kärlväxter är kända från planområdet. Inkluderas nyckelarter är förekomsten av strätta av betydelse. Ängsvädden är också en särskilt betydelsefull art för många insekter men förekomsten är liten. Ängsvädden ska fortsätta finnas norr om den planerade vägen. Strätta kommer antagligen finnas kvar i och med den planerade ängsskötseln.

4.4. Insekter

Ingen insektsinventering har genomförts och inga skyddade insekter är kända från planområdet. Från det närliggande Natura 2000-området Tånga hed är däremot ett flertal rödlistade insekter inrapporterade på Artportalen. De rapporterade arterna är dock alla starkt specialiserade vad gäller värdväxter och nektar/pollenkällor. En analys av deras krav resulterar i slutsatsen att dessa sannolikt inte är beroende av några resurser inom planområdet. Den fortsatta ängsskötseln ska dessutom även framöver garantera en förekomst av ängsväxter i området.

Alkonblåvinge (EN)

Alkonblåvinge förekommer i Natura 2000-området Tånga hed. Arten som är direkt beroende av fukthedsörten klockgentiana, finns antagligen bara kvar på 50 platser i Sverige, däribland på fukthedsområdena på Tånga hed. Planområdets fuktäng bedöms som alltför näringsrik för klockgentianan och dess följarter, som inte heller återfanns där vid något av besöken. Därmed bedöms planförslaget sakna betydelse för arten.

Mindre purpurmätare (NT)

Mindre purpurmätare har rapporterats på Artportalen från Natura 2000-området Tånga hed. Larven lever på bergssyra eller ängssyra och det kan inte uteslutas att den kan förekomma i den näringsfattiga norra delen av planområdet. En stor andel av den norra delen ska dock bevaras och fortsätta skötas som äng. Också nektarväxter ska fortsätta finnas i området. Därmed är påverkan på arten obetydligt.

Guldsandbi (NT)

Guldsandbi har rapporterats på Artportalen från Natura 2000-området Tånga hed. Arten är beroende av ängsvädd för nektar och pollen och öppen, sandig mark för att bygga bon. Arten är inte känd från planområdet idag och det förekommande ängsväddbeståndet inom planområdet är för litet för att kunna

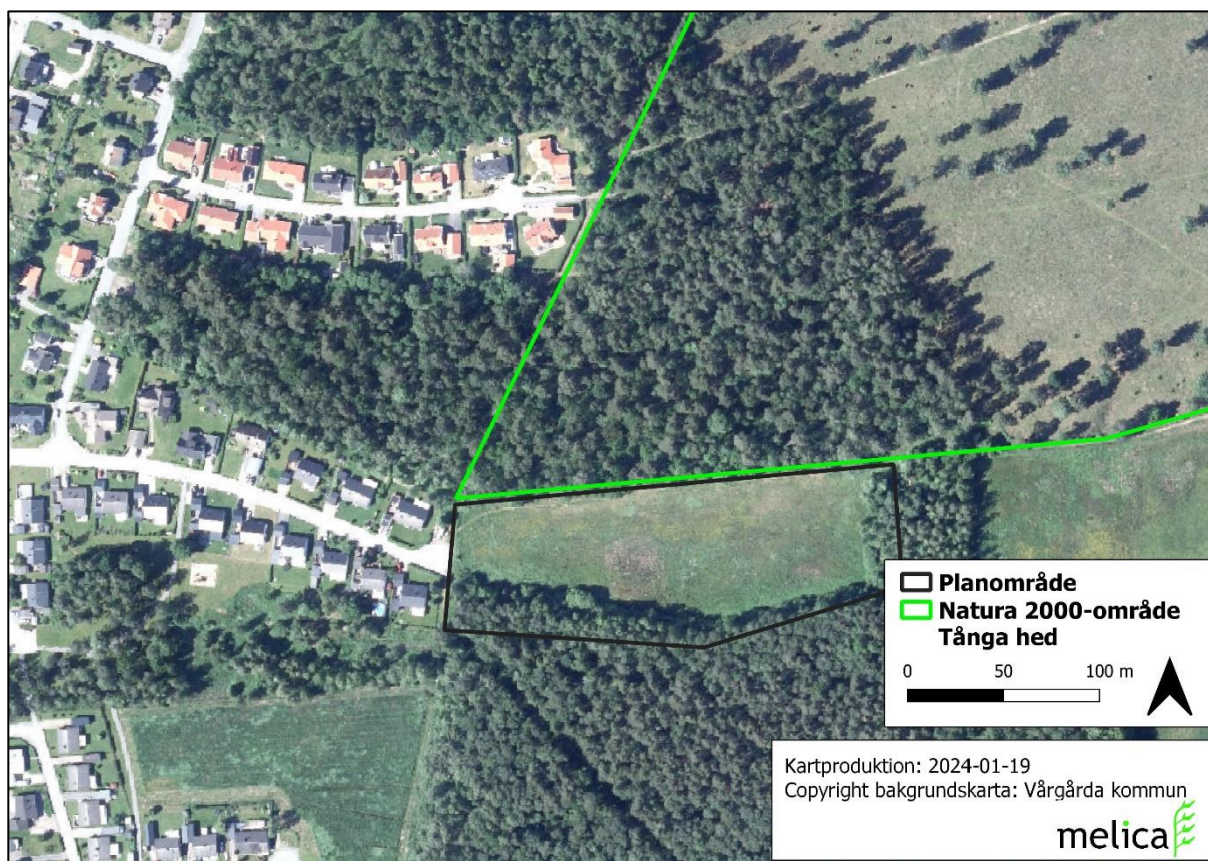
föda en population idag. Den planerade hänsynen med att spara den norra delen med bland annat ängsvädden samt ha en ängsskötsel i området, skulle till och med kunna förbättra artens förutsättningar i planområdet.

Violettekantad guldvinge (NT)

Ett fynd av violettekantad guldvinge har rapporterats på Artportalen från Natura 2000-området Tånga hed 2013. Det är tveksamt om arten förekommer i området idag. Larven lever på änggsyra, bergsyra och krusskräppa och skulle kunna förekomma i planområdet även om det är osannolikt eftersom arten är sällsynt. Planförslaget innebär dock ingen försämring i och med den planerade ängsskötseln.

5. Påverkan på Natura 2000-området

Natura 2000-områden är skyddade enligt miljöbalken och det krävs tillstånd för åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön inom området. Tillstånd kan även krävas om åtgärden genomförs utanför Natura 2000-området.

Figur 2. Placering av planområdet i förhållandet till Natura 2000-området Tånga hed.

Natura 2000-området Tånga hed ansluter precis norr om det tilltänkta bostadsområdet (se figur 2). Enligt bevarandeplanen är syftet med Tånga hed att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för naturtyperna 4010 Fukthed med klockljung, 4030 Ris- och gräshedar nedanför trädgränsen och 6410 Fuktängar med blåtåtel eller starr (Sjögren, 2005). Den delen av Tånga hed som ligger närmast det tilltänkta bostadsområdet består av lövskog som – även om den ingår i Natura 2000-området – i dagsläget inte uppfyller kraven för att klassas som någon Natura 2000-naturtyp. Det finns inte heller några planer på att restaurera lövskogen till att uppfylla någon Natura 2000-naturtyp enligt bevarandeplanen.

Hedområdet, som består av de Natura 2000-naturtyper området är skyddat för, ligger för tillfället 130m ifrån närmaste bostadshus. Den planerade bebyggelsen kan som närmast komma att ligga bara 80m ifrån heden.

Det finns flera faktorer som skulle kunna påverka Natura 2000-området negativt. Närmast till hands ligger en påverkan på lövskogen genom en ökad beskuggning från husen och därmed förändrade förutsättningar för ljus- och värmekrävande växtlighet, insekter och andra organismgrupper. I den aktuella versionen av planförslaget placeras dock vägen mellan husen och skogen, vilket minimerar husens skuggande effekt på skogsbrynet. Lövskogen skulle också kunna påverkas negativt om marken förtätas nära större träd. Genom att vägen inte dras i kanten av skogen utan följer den i en bøj söderut enligt planförslaget kan rötternas utbredning beaktas mer. Det är också av vikt att beakta de större trädens rötter även under byggfasen så att varken körning eller uppställning sker inom rotutbredningen, dvs minst 2 m utanför kronans ytterkant. Växter och insekter påverkas också negativt av ljusföroreningar. För att minska denna påverkan bör belysningen av vägen riktas bort från skogen. Den öppna ängen på planområdet har också en viss påverka på Natura 2000-området i och med att den i nuläget fungerar som nektar- och pollenkälla för insekterna, samtidigt som insekterna blir mat åt fåglar och andra djur. Under byggfasen försämras tillgången på blommande växter men efteråt ska, genom den planerade skötseln av grönytor som ängsmark, tillgången till blommande växter i området öka igen.

Tånga hed inkluderar flera fuktängar och en hydrologisk påverkan på dessa måste undvikas. En förändrad hydrologi skulle i första hand påverka lövskogen närmast planområdet negativt. En avvattande effekt här skulle kunna innebära att en del träd inte överlever när de behöver leta sig djupare efter vatten. Bakom lövskogen vidtar heden med ett gräsmarksområde under restaurering. Enligt artportalens registrerade fynd börjar de naturvårdsintressanta kärlväxterna dyka upp norr om stigen från Ljunghedsvägen. Här finns fynd av starkt hotade kärlväxter som slättergubbe (VU), mosippa (EN), ljungögontröst (VU), klockgentiana (EN) och backsippa (VU) längs ett fuktstråk norr om stigen. Inte alla de arterna är beroende av fuktstråket, men alla är känsliga för förändringar. Även om ljungögontröst och backsippa skulle kunna trivas bra även med torrare förutsättningar vore det ett stort risktagande att förändra hydrologin. Söder om stigen är inga kärlväxter rapporterade på Artportalen. Rapporteringen på artportalen kan dock inte betraktas som heltäckande om ingen riktad inventering har genomförts. Det skulle kunna finnas en del naturvårdsintressanta kärlväxter även söder om stigen, som till exempel ängsvädd. Ängsvädden är inte själv rödlistad och rapporteras därför mer sällan på Artportalen, men arten utgör en viktig pollen- och nektarresurs för många insekter, bland annat det rödlistade guldsandbiet.

Förutom risken för en förändrad hydrologi skulle en annan kraftigt negativ påverkan på hedområdet vara om skötseln försvåras när bostadshus placeras närmare. Enligt bevarandeplanen ska Tånga hed skötas med hjälp av bete och bränning. Kommunens hantering av bete och bränning i närheten av bostadshus behöver beaktas för att utesluta en negativ påverkan på den fortsatta skötseln av Tånga hed.

6. Slutsats

Förutom redan befintliga planer på en anpassad förflyttning av diket, en ny damm och ängsskötsel på grönytorna bör det ske en inventering av träden i utkanten av planområdet för att kunna bedöma om den planerade avverkningen behöver kompenseras med holkuppsättning. Inventeringen bör inte bara inkludera särskilt skyddsvärda träd och deras efterträdare utan även mindre träd med håligheter lämpligt för småfåglar att häcka i. Även förekomsten av lämpliga träd för mindre hackspett och fladdermöss bör registreras. Även området för den tilltänkte dammen ca 40 m sydöst om planområdet bör ingå i trädinventeringen. I februari – mars bör också en bedömning göras om entita har ett revir i lövskogen. Dessutom bör vägen och husen utformas på ett sätt så att de inte minskar vattentillgången för groddjursdiket eller Natura 2000-området och en översyn av kommunens regler för bete och bränning nära bostadshus bör ske för att påverkan på Natura 2000-området ska anses vara försumbar.

7. Referenser

Alfsdotter, T. & Bergil, C. (2019). *Groddjursinventering som underlag för detaljplan i två områden vid Klövervägen, Vårgårda*. Vårgårda kommun

Alfsdotter, T. & Bergil, C. (2019). *Kärlväxtinventering som underlag för detaljplan i två områden vid Klövervägen, Vårgårda*. Vårgårda kommun

Alfsdotter, T. & Bergil, C. (2018). *Naturvärdesinventering som underlag för detaljplan i två områden vid Klövervägen, Vårgårda*. Vårgårda kommun

Sjögren, L. (2005). *Bevarandeplan för Natura 2000-område SE0530148 Tånga hed*. Länsstyrelsen Västra Götalands län

SLU Artdatabanken. (2024). *Fyndkartor*. Tillgänglig: <https://fyndkartor.artfakta.se> [Hämtad: 1999-01-09 till 2024-01-09]

Kvarter Katten, Vårgårda, Vårgårda kommun

Artskyddsutredning

Uppdragsgivare: Vårgårda kommun

Uppdragsledare: Tobias Federsel